

Poština plačana v gotovini

KRES

LIST SLOVENSКИH FANTOV

IV
1933
4

KRES

FANTOVSKI LIST

Izdaja in tiska Misijonska tiskarna, Domžale-Groblje. Urejuje Jos. Godina, Groblje. Za tiskarno Josip Godina, Groblje. — Uprava je v Ljubljani, Ljudski dom. Letna naročnina: za posamezne naročnike Din 20, za skupne naročnike po odsekih Din 18. Račun poštne hranilnice: Ljubljana 15.521.

Telefon: Ljubljana 34-98.

Rokopisi naj se pošljejo na naslov: Josip Godina, Groblje, p. Domžale.

KNJIGE IN REVIJE

Kot četrti zvezek zbirke ljudskih iger, ki jih izdaja Misijonska tiskarna v Grobljah, je izšla izvirna narodna igra »Koroški tihotapci«. Igra, katere vsebina je vzeta iz časa bojev za Koroško, je napisal France Brenk, ki s tem delom stopa na slovenske odre. »Koroški tihotapci« so pesem svobode in ljubezni, visoka pesem slovenskega študenta Janeza, ki ljubi svobodno slovensko zemljo. Ta ljubezen je brezmejna, ljubezen do ženske je proti njej ničeva. Kjer je prva, tam drugi ni prostora. Trpljenje in odpoved sta plačilo te ljubezni, a Janezu ni žal te ljubezni, nikdar se je ne kesa. Ta ljubezen do svobodnih slovenskih planin je kakor skrivnost, ki je tujec in tujka ne moreta doumeti. Tujec ljubi le zato, ker si obeta korist, slovenski sin pa ljubi radi ljubezni. Igra je dobro zgrajena, iz nje veje vzduh slovenskih planin in žalostna usoda slovenskega Korotana. Naši odri jo bodo mnogo in z uspehom igrali. Upriporitev ni pretežka: 9 moških in 6 ženskih vlog more zasesti vsako društvo. — Knjiga se naroča v Misijonski tiskarni v Grobljah, p. Domžale ter stane okusno opremljena Din 20.

Kristusov mladec. Življenje Piera Giorgia Frassatija. Napisal Don A. Cojazzi, prevedel Janez Logar. Strani 230 in 15 slik v bakrotisku, tekst in slike na finem papirju. Izdala Akademsko Marijina kongregacija Kraljice apostolov pri oo. jezuitih. Založil Glasnik Srca Jazusovega, Ljubljana 1932. — Knjiga vezana Din 30, broširana Din 25.

Kristusov mladec — veliki vzor naših fantovskih let. Pier Giorgio Frassati, ki je umrl pred nekaj leti kot 24 leten visokošolec v najlepšem cvetu svojega življenja, nam je dal živ zgled, kako naj katoliški fant, ki stremi po visokih idealih in ciljih svoje vzvišene vere, preživi svoja mlada leta. Tak svetel vzor nam je slovenskim fantom v današnjih časih, ko prete našemu narodu tolike nevarnosti, še prav posebno potreben. Ob enem nam je Pier Giorgio živ dokaz, kako je mogoče živeti pošteno in čisto sredi hrupnega sveta, kako je z božjo milostjo mogoče vztrajno kljubovati raznolikim skušnjavam, ki jih je današnji razrvani čas poln. Pier Giorgio Frassati, čeprav visokošolec in iz premožne rodbine, se je znal vživeti kot malokdo v položaj svojih bližnjih, osobito v bedo in stisko premnogih družin, ki jih je videl v rojstnem mestu Turinu. Toda ni ostal samo pri sočuvstvovanju, ne, dejanski je pomagal, kjer je mogel. Odlikovala ga je globoka ljubezen do bližnjih, osobito do trpečih bratov v Kristu, v Vincencijevih konferencah je bil Pier Giorgio najdelavnejši član; često je na skrivnem daroval velikodušno znatne vsote.

Tako stoji Pier Giorgio Frassati pred nami kot pravi Kristusov mladec. Katoliški fantje! Posnemajte ga, izberite si ga za svoj vzor v najlepših letih svojega življenja! Pier Giorgio bo pri Bogu vaš priprošnjak.

D. L.

Misli ob velikonočnih praznikih

Velika noč je največji krščanski praznik. Zato ker je praznik borbe in zmage nad grehom in smrtjo.

Odkar je greh prišel po prvih starših na svet in zavladal vsemu človeškemu rodu, ni bilo več prave sreče in zadovoljstva za človeka na zemlji. Sprl se je z Bogom Stvarnikom in Očetom — in to je hudo. Ali ni težko otroku, če mora na sebi občutiti jezo očetovo? Če se mu je uprl v zlobi in napuhu, pa ga je oče za kazen zapodil z doma? Ali mu v tujini ne prihajajo rade na misel tiste besede, s katerimi ga je odslovil in pognal? In bridko je, če si mora sam pri sebi reči: Prav je storil, drugega zaslužil nisem!

Tako je bilo z našimi prastarši Adamom in Evo. Ob uri skušnjave ju je prevzel napuh, ki ga je zasejal hudič v njuni srci. Kazen je morala priti, saj jo je Bog že naprej zagrozil.

Bilo bi strašno brez upanja tavati in se mučiti po svetu. Pa je Bog prižgal lučko upanja v njunih srcih, obljubil je Odrešenika. Tako sta še Adam in Eva v težavah tega življenja spokorila in Cerkev ju časti kot svetnika — seveda zato, ker sta upala v Odrešenika: to upanje ju je rešilo.

Pred 1900 leti se je davna obljuba iz raja na čudovit način dopolnila. Kdo bi si bil mogel kaj takega misliti? Resnično Bog je čudovit v vseh svojih delih: najbolj pa v delu našega odrešenja.

Bog je ljubezen. To je osnova: le tako moremo razumeti veliko delo, ki ga je za naše odrešenje Bog sam opravil: ko je za nas človek postal, ko je na križ šel za nas in tako strašne smrti umrl. Bog je ljubezen: ljubezen, ki dá samega sebe, svoje življenje, svojo kri do zadnje kapljice — samo da odreši človeka, da ga zase pridobi. To hoče Bog, da mu ljubezen vračamo za ljubezen. Pa saj je za nepokvarjenega človeka tako nekaj naravnega: Če vidim, da me kdo ljubi, da mi hoče dobro, če vidim dokaze te ljubezni v dejanju, potem se ogreje ob tem tudi moje srce; rad bi mu vrnil, tudi jaz bi mu rad dokazal: kakor ti meni, tako jaz tebi.

In če vem, kaj bi prijatelj rad od mene, mu bom brez obotavljanja dal, če le morem — pa čeprav me nekaj stane. Kristus nam je povedal, po čem se meri naša ljubezen do Njega: »Kdor mene ljubi, bo moje zapovedi izpolnjeval.«

Pa človek je čudovita stvar božja. Svobodno voljo ima. Z njo lahko dela dobro, lahko pa tudi hudo. Tako radi se nagiblujemo k hudemu; v sebi nosimo posledice greha, tistega prvega Adamovega, ki smo ga dedovali, in še vseh drugih, ki smo jih sami storili. Ta dediščina nas vleče k tlom, da bi delali in živeli tudi proti svojemu boljšemu prepričanju, da bi ugodili vsem svojim nagonom.

V nas divja boj: borba med dobrim in zlim, med lučjo in temo. Ta borba je toliko hujša, odkar imamo v Kristusu Jezusu »pravo luč, ki prihajajoč na svet, razsvetljuje vsakega človeka«. Kristus je postavljen — po prerokbi Simeonovi — »v padec in vstajenje mnogih in v znamenje, kateremu se bo nasprotovalo, da se razodenejo misli mnogih src.« Resnična beseda, ki vedno, tudi danes velja! Za Kristusa ali proti Njemu se mora odločiti vsak, kateremu se je blagovest o Kristusu oznanila. Ob tem pa se pokaže, kakšen je človek v srcu: ali dober ali slab.

Danes se zbirajo temne, sovražne sile proti Kristusu, ki še živi v svoji Cerkvi. Ob njej se razodevajo misli mnogih src — da, celih narodov. Čudimo se judovskim prvakom, ko čitamo in slišimo o njihovem početju proti Kristusu Gospodu. Treba pa je, da se čisto dobro zavedamo, da po istem Kristusu udari, istega Kristusa zveže in na smrt obsodi ter mu vse druge krivice prizadene, kdor udari Cerkev, kdor preganja njene oblastnike. »Karkoli ste storili kateremu teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili«, velja za dobro in za hudo.

Pa glejte, saj hudobnih morda ni bilo toliko tam pred Pilatom, ko so zahtevali smrt Kristusovo in jo izsilili. Premišljeno so delali le nekateri, drugi so bili le bolj zapeljani, slabiči, ki niso vedeli, za kaj gre, ali pa niso upali reči svojega odločnega »ne!« ko je bilo treba.

Tako se vedno godi: tistim, ki po načrtih duho delajo, se pridružujejo in pomagajo oni, ki so jim zvezane ali oči ali noge.

Poglejmo sami vase. Da ne bomo nikdar prav nič sokrivi pri krivicah, ki jih mora Kristus v svoji Cerkvi prestajati. Razjasnimo si misli, opogumimo se v svojih načrtih; nič omahovanja ne sme biti danes pri nas. Nazadnje je vsak človek sam odgovoren pred Bogom: kaj si misli in ali si po svojih mislih in prepričanju tudi delal in govoril?

Tukaj na zemlji je že tako, da je velika noč večkrat le bolj veliki petek. Vendar ne smemo pozabljeni, da pride za njim

velikonočna nedelja — praznik zmagoslavja in veselja. Ta ni samo simbol našega nebeškega poveličanja; Cerkev hoče z njo oznanjati tudi to: človek, uči se od Jezusa Kristusa prenašati križe z njegovo močjo, potem boš vreden, da ti zasijejo lepši dnevi. Mi katoličani moramo vedeti, da pridemo le po križu in trpljenju do zmage, nikoli pa ne tako, da vračamo nasilje z nasiljem.

Sedaj je pomlad pri nas: vse se probuja. Naj se zbude tudi naše sile, da bomo z božjo pomočjo premagali greh najprej v nas samih, potem pa da ga preženemo vsepovsod: da zavlada po nas Kristus — zmagavec nad grehom in smrtjo.

Zgodilo se je pred nekaj leti o Veliki noči v Rusiji. Velika noč je bila tam od nekaj največji, najslavesnejši praznik; tiste dni nisi slišal v Rusiji drugega pozdrava kot: Kristus je vstal! Resnično je vstal! Zadnja leta se je seveda zelo, zelo spremenilo tam. Vsi vemo. Ruski mogotci so tirani: imajo fizično moč, oblast imajo v svojih rokah, pa hočejo zaslužniti svobodne duše človeške — po božji podobi ustvarjene. Pa so dobro uvideli, da to ne gre drugače: Boga treba iz duš iztrgati. On je večni branitelj svobode — on jo je dal in nihče drug nima pravice nad svobodno dušo človeško kot on sam in tisti, ki mu jo je on prepustil in le toliko, kolikor jo je prepustil... Zato so največji krščanski prazniki v Rusiji dnevi največje gonje proti Bogu in Kristusu. Tako je bilo v veliki moskovski dvorani o veliki noči pred nekaj leti. Brezbožneži so sklicali zbor. Dvorana polna. Mladine največ, pa tudi starejši so vmes, tudi sivolasi možje. Poslušajo strasten govor mladega brezbožnega agitatorja: norčuje se iz velikonočnih skrivnosti, trpljenja in vstajenja Gospodovega, blati vse, kar je božjega. Pritrjujejo mu in ploskajo. Nazadnje vpraša predsednik, ali se kdo oglasi k besedi, daje svobodo, če hoče kdo govoriti proti; seveda si je bil v svesti, da je zmaga že njihova. Pa se oglasi sivolas starček, da bi samo nekaj besed rad spregovoril. Stopi na oder; njegova postava je čudovita, postava asketa-puščavnika. Osiveli lasje se mu spuščajo po tilniku, bela brada ga dela častitljivega. S svojimi globokimi očmi pogleda po zbranih; zdi se, kot da je v duše vseh pogledal: s tem pogledom jih je presunil in jih pridobil. Nato je s svojim mirnim, odločnim glasom spregovoril: »Sprejmite, bratje in sestre, odgovor Kristusov na vse, kar ste slišali in govorili; z njegovim pozdravom vas pozdravljam: Kristus je vstal.« Njegov glas jim je segel v srce in pokazalo se je tudi tedaj, da je »duša človeška po naravi krščanska«. V dvorani se je utrgal kot iz enih ust odzdrav: »Resnično je vstal.« Potem so se takoj razšli in zmaga je bila popolnoma nepričakovano Kristusova.

Kristus je vstal in vstaja tedaj, ko so si sovražniki v svesti svoje zmage. Zgodilo se je tako prvič na Veliko noč pred 1900 leti, dogodilo se je že večkrat v zgodovini njegove Cerkve: ko so proglašali, da je že uničena, je znova pomlajena vstala. Bog-Kristus deluje v njej s svojo močjo, seveda po tistih, ki ostanejo zvesti in sodelujejo.

Kdo, mislite, je doživel najgloblje in najlepše velikonočno zmagoslavje Kristusovo? Mislím, da Marija, njegova Mati, in apostol Janez in drugi, ki so veliki petek pod križem stali in občutili globoko žalost ob smrti — pa vendar vztrajali v trpljenju s Kristusom do konca. Tako pripravlja Kristus najlepšo krono tistim, ki sedaj pogumno stoje na njegovi strani. Pomagajmo mu vsepovsod do zmage: tako hoče on sam; da bomo nekoč deležni njegovega velikega končnega zmagoslavja, da ga bomo mogli iz vsega srca pozdravljati: Resnično, Kristus je vstal! Hvalite Gospoda, aleluja!

R. Košorok:

Kriza značajev

... Bože nam junaka, koji ljube Boga,
I spremni su ginut za prag doma svoga!

Iv. Ev. Šarić.

Kriza, kriza! Strašna in okrutna beseda, ki se danes čuje povsod: na ulici, v gledališču, v hiši bogatina kakor tudi v hiši siromaka. Eni se bojijo krize, da jim ne bi kaj odvzela od njihovega lepega življenja, a drugi kriče, ker jih ovira na poti do vsakdanjega kruha, ki ga morajo rezati sebi in deci in celi družini. Vsi kriče na krizo, kot na kako posebljeno zlo, ki se je vtihotapilo bogve od kod in hoče, da napravi kaos in prevrat v današnjem socialnem in moralnem naziranju poedincev, družbe in držav.

Da pa je zlo še večje, pritisnila je na nas še druga kriza, vse večja in važnejša, ki preti še z večjim polomom, če se ne bo rešila najprej ona. Pritisnila nas je duševna kriza, kriza poštenja in karakterja — kriza značajev. Prepričani smo, da je gospodarska kriza, kakor tudi vse ostale, nastala šele kot posledica duševne krize poedincev in celih narodov. Predaleč so zašli ljudje s svojim svetovnim nazorom in problemi, ki jih ta prinaša. Poedinci so postali preveliki individualisti, a dá se z gotovostjo trditi, da vsa naša moralna in socialna beda izvira le iz individualizma, od krive vere, ki uči, da je človek največje bitje. Kakor je nekdanj veljalo načelo: Bog nad vsem — tako

je danes: Jaz nad Bogom —! To je ono zlo, ki ga je treba rešiti, odpraviti. Ali rešiti ga morejo le ljudje — značaji!

Rešiti to duševno krizo je važen problem za vse, ker ko bi rešili njo, rešena bi bila vsaj v glavnem tudi ekonomska kriza, ker bi jo tedaj reševali ljudje z dobro voljo in željo za boljšim. Reševali bi jo ljudje čistega srca, oproščeni egoizma in pretiranega nacijonalizma. Ljudje, ki danes rešujejo krizo, je ne morejo rešiti, ker so preveliki egoisti in nacijonalisti, ker so vsi predaleč od Boga in nauka katoliške Cerkve. Oni jo morejo le ublažiti, a ne rešiti. Morejo dati samo injekcijo — svetu v agoniji začasno pomirjenje gladujočih mas.

Za reševanje takih problemov so sposobni ljudje polni žive vere in bogoboječnosti. Samo en primer: Za časa stavke angleških delavcev ni bilo mogoče priti do kontrakta med voditelji stavke in delodajalci. Mnogo so si prizadevali, a brez uspeha. Šele s posredovanjem westminsterskega nadškofa E. Maninga je prišlo do sporazuma. Za reševanje vseh važnih vprašanj bodo zreli šele novi naraščaji, nove generacije, ki bodo morale prepородiti človeštvo in to le na podlagi sv. Cerkve in po načelih evangelija. — Vera se ne da odložiti in vreči proč brez vsake škode, kot se vrže v kot stara oguljena suknja. Brez vere ni mogoče prav živeti, brez vere in pomoči božje ni mogoče zgraditi nekaj trajnega.

Francoski filozof Rousseau je rekel, da je vera podlaga države in družbe. V nekem listu piše: »Ireligioznost in ves rezonirajoči filozofski duh preveva življenje, omehčava in ponižuje duše, zbira strasti okrog človeškega »Jaz« ter tako neopaženo izpodkopava trdno osnovo cele družbe.«

Zdi se, da smo v tem pravcu že daleč. Premalo se zavedamo: Narod brez Boga — narod brez bodočnosti! To je rana naših dni, ki jo je treba zdraviti: narod se mora vrniti k Bogu.

Da, vera je potrebna, in le ljudje polni vere ustvarjajo velika dela. Saj bi bila kmalu rešena vsa ekonomsko — socialna vprašanja, ki jih pretresajo v Genevi, Haagu in drugod, če bi se postavili na pravo podlago, na vero. Kristus je dal rešitev vseh teh vprašanj in problemov že pred 1900 leti, evangelijske besede trkajo na naša srca že od apostolskih časov sem in nas opominjajo k nesebični ljubezni do bližnega. Veliki Leon XIII. nam je že pred 40 leti v »Rerum novarum« pokazal edino pravo pot, ljudje današnjih naprednih modernih dni pa tipajo in tipajo pa drevido kot slepci in gluhi preko vseh jasno začrtanih cest polomu nasproti!

Ustvarjajmo značaje! Ustvarjajmo jih najprej v sebi. Zavedajmo se, da na nas mladih sloni bodočnost naroda. V teh

mladih letih pilimo značaje, da bodo ko jeklo in peli ko bron.
Ne potrebujemo mlačnežev, ki bi gledali s strani. Potrebujemo
junakov, ki bodo branili svoje ideale in ideale svojega naroda,
ki bodo znali trpeti in garati. Kdor to ne more, ni za nas!

Delajmo dan in noč! Molimo, da nam Bog pošlje ljudi zna-
čaje ne le nam, ampak vsemu svetu. Molimo z nadškofom
Šaričem:

Bože nam daj junaka i čeličnih ljudi,
da nam jasno zora preko njih zarudi!

R. Košorok:

Velika noč

*Vstal je poslanec z veliko rokó
in prožno položil svojo toplo dlan
nad mrzlo dolino in trudno raván
pa hušknil preko livad ...
Vzkipela je živa, pojoča pomlad!*

*Zdaj čudne rože rastó:
kar iz grobov cvetó;
rastéjo skozi noči
in polnijo mlade moči,
da je kljub vsem viharjem, ki rujejo šibka drevesa,
in silnim potresom črnih podzemnih moči,
kljub zlobni usodi naših težkih dni,
duša vsa polna smehljaja, korajže in fantovske pesmi,
in je čudno lehák
v bodočnost moj mladi korak ...*

*Ta čas, ta težki čas
mi je tavajočemu Bog svoj obraz razodel
in pokazal poti do svetlih domóv;
na pot je nasul zlató svojih jasnih zvezd
in oko odprl v tajnost božjih cest ...*

*Ta čas, ta žalostni čas
je Pelikan-Krist svoje prsi odprl;
v topel objem je bele, prebodene rokó razpel
pa me v silni ljubezni tesnó na razbičane prsi prižél.
V bridki nemoči sem se iz božanskega vrelca čudežne vode napil,
svoje slepe oči in bolni obraz v spoznanju umil ...*

*Ta težki čas, ta véliki čas kipi:
Velika noč iz moje mlade krvi ...*

Zveze držav

Na svetu smo imeli in imamo še danes mnogo držav, ki so z drugimi državami stopile v neko ožjo zvezo, da boljše morejo dosežati skupne cilje. Iz starega veka imamo lepe primere v grški zgodovini. Grki sami niso tvorili nikoli ene skupne države, ampak so bili razdeljeni v nešteto prav majhnih, večjih in velikih držav, ki pa tudi niso bile po naših današnjih pojmih velike. Toda vsi Grki so imeli neke skupne interese. Značilno je, da so se najprej na verskem polju združile nekatere države v ožje zveze. Tako so n. pr. za varstvo najvažnejšega grškega preročišča v Delfih, kamor so hodili za svet vpraševat ne le Grki, ampak tudi negrški narodi in kjer se je v toku časa nabralo ogromno bogastvo daril, sosedne grške države sklenile zvezo okoličanov. Ta zveza je seveda vplivala tudi na druge odnošaje med člani zveze. Najnovejši primer, ki bi ga mogli spraviti pod naslov zveze držav, pa je Mala antanta po najnovejši pogodbi, ki so jo sklenili zastopniki Male antante in sta jo pri nas že odobrili obe državni zbornici. S tem namreč, da se odrečejo vse tri članice v nekih zunanjih zadevah samostojnemu zastopstvu, in to zastopstvo prepuščajo zastopniku ene države, je že pred nami zveza držav. To že ni več navadna zveza, kakor jo poznamo iz predvojnne zgodovine v trozvezi in v antanti, ali kakor jo poznamo tudi danes v pogodbah o nenapadanju, ki so jih sklenile že razne države. Pri takih pogodbah se namreč pogodbeniki ne odrečejo pravici do samostojnega zastopstva na zunaj v nobenem primeru, ampak se dogovore samo glede tega, kako bodo v nekem določenem zunanjepolitičnem slučaju nastopile. Tako je bila n. pr. Nemčija po trozvezni pogodbi zavezana priti v primeru vojne med Avstrijo in Rusijo prvi na pomoč.

Dandanes imamo silno mnogo oblik, v katerih so države in države med seboj zvezane, in vedno se pojavljajo, kakor smo pravkar pri Mali antanti videli, nove oblike združevanja, ki se kar ne dajo spraviti pod kako skupno ime, kakor so **sodržavje, zvezna država ali unija**. Gotovo je najrahljša taka zveza, kakor obstoja med ČSR, Jugoslavijo in Rumunijo.

Nekaj posebnega je zveza, ki jo imenujemo **Britanski imperij**, ki obsega največ (41 milj. km²) naše zemlje s 480 milj. prebivalci. Na državni konferenci 18. nov. 1926 si je ta zveza nadela ime Skupnost britanskih narodov in obstoji iz tudi zunanjepolitično onakopravnih držav: 1. Velika Britanija in Sev. Irska, Nova Fundlandija, kolonije in ozemlja pod britsko zaščito; 2. Kanada, 3. Avstralija, 4. Nova Zelandija, 5. Južna

Afrika, 6. Irska svobodna država, 7. Indija. Med temi državami, ki si medsebojne odnose zlasti glede trgovskega prometa in skupne obrambe urejujejo na posebnih imperijalnih konferencah, je glede njihove notranje ureditve zopet mnogo razlik. Anglija je kraljevina, Irska je republika in tako tudi ostale države razen Indije, ki je cesarstvo. Južna Afrika sama zase je zvezna država, enako tudi Australija. In vendar je ta pisana zveza v svetovni vojni sijajno držala skupaj. Angleže je odpad Severne Amerike v 18. stoletju toliko izučil, da sedaj dobro razumejo, kje in kdaj je treba v nebistvenih rečeh odnehati, da se glavno in bistveno ohrani.

Čisto nekaj drugega so Severnoameriške združene države ali kratko **USA**. Obstoje iz 48 držav (na skupni državni zastavi ima vsaka država svojo zvezdo) in enega distrikta. Vsaka država ima svojo vlado, svoj parlament in tudi lastno zakonodajo. Celota ima za skupne zadeve skupni parlament dveh zbornic. V senat pošlje vsaka država enako število senatorjev, kar preprečuje, da bi mogle manjše državice biti od večjih, gosteje naseljenih, preglasovane.

Tretji veliki in značilni novi zgled zveze držav je **Zveza socialističnih sovjetskih republik** (S-ojuz S-ocijalističeskikh S-ovjetskih R-epublik), ki obsega okoli 22 milj km² strnjenege sveta s 155 milj. prebivalcev. Zveza je razdeljena na 7 držav, ki se vsaka imenuje Sovjetska Socialistična Republika, n. pr. U-krajinska S-ovjetskaja R-epulika. Osnova državne uredbe je svet (svet), ki ga izvoli delovno ljudstvo od najmanjše do največje edinice, da upravlja te edince. Na zunaj pa nastopa ta na znotraj tako pisana družba narodov, plemen in držav kot ena strnjena enota. Tudi na znotraj so glavne smeri v družabnem in gospodarskem pogledu enotno določene po diktaturi ene (komunistične) stranke.

V stari Evropi imamo še lep zgled male zvezne države **Švice**, ki meri samo 41.295 km² in šteje 4 milj. prebivalcev, pa je razdeljena na 25 državic, ki se imenujejo kantoni. Na znotraj so ti kantoni, katerih najmanjši meri le 172 km² in šteje 14.610 prebivalcev, popolnoma samostojni. Tudi v Švici so združeni kar trije ali celo štirje (Ladinci) narodi v eno skupno državo, ki si je znala ohraniti svoje mesto z družbi evropskih držav in je bila zlasti v svetovni vojni nekak miren otok sredi razburkanega morja.

Dosti ožja je zveza držav n. pr. v **Nemčiji**, ki se pa prav sedaj preobrazuje, in v **Avstriji**, ki se je po svetovni vojni tudi preobrazila v zvezno državo in so nekdanje dežele dobile večjo samostojnost, kakor pa so jo imele v cesarski Avstriji. Ker

se je celo nekdanja centralistična Španija začela preoblikovati v smislu zvezne države, vidimo, da je misel zvezne države danes močnejša kakor je bila kdaj prej.

Stranik Dragoman:

S trmasto pestjo

*S trmasto pestjo
razbijaj skale, brat,
da stresemo s človeka
za skladom sklad.*

*Veruj, veruj v svetlobo,
poln je je mogočen svet,
najbridkejši črni človek
gre se vanjo gret.*

*Ne obupaj sredi ceste,
brat z utrujeno roko,
tam na koncu težke poti
prav gotovo je lepo ...*

Stranik Dragoman:

Ura prihaja

*Ura prihaja z železno roko,
bolna tesnoba zagrinja nebo,
tuje besede rasto izmed nas,
človekovo lice — mrliški obraz.*

*Ure prihajajo s srpom jeklenim,
na korenine bo pala sekira,
zemlja ovita je se plinom strupenim,
revno življenje umira, umira.*

*Nihče na cesti ne ve za Boga.
V tesno dolino molčočih čeri
nagnila se je popevka sveta.
Prav je, da bolna gniloba zgori.*

Več jasnosti in doslednosti

Socialno vprašanje nujno zahteva zadovoljive rešitve, kajti sedanje socialno stanje ogromnih ljudskih množic, zlasti delavskih in kmetijskih je nevezdržno in je potrebno temeljite družabne reforme. Za nas katoličane je važno, da smo si v temle na jasnem: če ne bomo katoličani rešili socialnega vprašanja, ga bo rešil marksistični socializem in to proti nam. Da ne bomo stali osupli pred dejstvom, moramo vsi nujno na delo. Opuštititi moramo doseđanje lenobo, brezbriznost in komodnost in stopiti pogumno in odločno v boj za osnovne človečanske pravice, za smotrno in pravično ureditev družbe. Neustrašeni moramo v boj za našo idejo, ki je: preroditi človeško družbo v Kristusovem duhu in po Kristusovem vzgledu. Priznajmo ponižno in odkrito, da smo mnogo zamudili in zagrešili. Ne smemo več dopustiti, da bi na račun naše komodnosti širil svojo agitacijo kakršenkoli protikrščanski ekstremni nazor.

Prvo, kar moramo sedaj storiti je to, da se o sedanjem stanju in sodobnih socialnih problemih temeljito poučimo. Sv. Oče, katoliški škofje in odlični državniki priporočajo mladi generaciji, naj se mnogo uči in dela. Mi moramo iti z življenjem. Za nas ne sme biti vseeno, po kom in kako se rešujejo vprašanja, ki posegajo v naše javno in gospodarsko in socialno življenje. Katoliški slovenski fantje ne smemo čakati navodil in pomoči odkoder že bode. Delajmo tudi sami od sebe in iz sebe! Zavedajmo se resnosti časa in tudi odgovornosti, ki leži na nas! Študirajmo mnogo! Imamo okrožnice papežev, a se ne bomo omejili samo na te, temveč studirajmo tudi dela krščanskih sociologov. Nanje pozabljam in hlastamo ie za marksističnimi spisi in brošurami. Seveda v svojo škodo. To delo bomo najlaže vršili v krožkih. Ustanavljajmo jih. Skupno debatirajmo in potem zanesimo svoje misli med ljudi, med tovariše v tovarni, v delavnice, v urade. Hočemo iti z našim delavstvom v skupen in pošten boj, zato moramo med nje in navezati z njimi stike.

Nove ideje so zajele tudi slovenske katoliške fante. Sprejeli smo okrožnico papeža Pija XI. »Ob štiridesetletnici.« Fantje, okrožnica ni zato napisana, da o njej samo debatiramo, se prerekamo in jo kritiziramo. Dana nam je zato, da jo resno študiramo. Poglobiti se moramo vanjo z vso resnostjo in spoštovanjem. To smo v vesti dolžni storiti, ker študiramo avtoritativne besede poglavarja naše cerkve, ki ga globoko ljubimo in spoštujemo. Zato ne more biti v korist naši vesti, če jo odrivam češ da je pretežka, da o njej govorimo omalovažujoče in z nestvarnimi predsodki. Pa ne samo za študij, predvsem zato nam je dana ta okrožnica, da se po njej dela, da po njenih smernicah skušamo preobraziti vse svoje javno, gospodarsko in socialno življenje. Ne držimo križem rok, češ saj nimamo kje delati. Nas kliče katoliška akcija, nas vabijo kongregacije, nas potrebujejo Vincencijeve konference. Ne sramujmo se iti s katekizmom v roki med delavsko mladino. Zavrzimo luksuz in nesmiselno zapravljanje časa in denarja. Fantje, ali je bližnjemu pomagati in mu lajšati trpljenje prepovedano?

Pomnimo pa, da socialno vprašanje ni samo gospodarsko vprašanje, temveč je tudi moralno vprašanje. Boj proti socialnim krivicam se je razvil tudi v boj proti Bogu in Kristusovi cerkvi. Mnogi delavski voditelji v svoji strašni slepoti bruhajo srd in sovraštvu pri cerkvi, češ da je ona zaščitnica sedanjega kapitalističnega izžemanja in zato soodgovorna za vse socialne krivice In žalostni moramo ugotoviti, da tem pomagajo

v obrekovanju tudi slovenski krščanski delavski listi. Saj o sebi trdijo, da so krščanski. Primere in priimki, s katerimi obkladajo Cerkev, so taki, da se jih mora katoličan sramovati in jih obsojati.

Ne tajimo, da smo mnogo zagrešili. Res je tudi, da so katoličani mnogokrat daleč od Kristusove resnice. Sv. oče sam takole pravi: »Res je žalostno, častiti bratje, da so bili in so še, ki se imajo za katoličane, a se komaj spominjajo tiste vzvišene zapovedi pravičnosti in ljubezni, ki nam ne vелеva samo, dajati vsakemu, kar je njegovega, temveč tudi, pomagati potrebnim bratom kakor samemu Gospodu Kristusu, in kar je hujše, ki se ne boje iz pohlepa po dobičku pritiskati delavce. Da, so celo taki, ki zlorabijo vero samo in skušajo z njenim imenom pokriti svoje krivice, da bi se ubranili popolnoma upravičenih delavskih zahtev.« (Quadragesimo anno 126.)

Toda socialnih krivic ni krivo krščanstvo, temveč tisti, ki so Kristusov nauk zavrgli in ga spačili. Kristusova Cerkev ni odpovedala, temveč odpovedali so oni kristjani, ki so hoteli služiti Kristusu in mamoni. In tukaj, katoliški slovenski fantje, mora začeti naše delo. Začnimo pri sebi, ohranimo in poživimo v sebi Kristusovega duha. Bratje! Postrgajte stari kvas, da boste novo testo... (Pavel Korinčanom.)

Prenovimo sami sebe in spravimo svoje življenje v sklad s Kristusovim naukom. Mi se zavedamo svoje grešne, k slabemu nagnjene narave, in tudi vemo, da je Bog rekel Adamu, da si bo v potu svojega obraza služil svoj kruh. Boga na laž ne moremo postaviti. Zato tudi vemo, da zemeljskega raja ni in ga ne bo ter ga ne more ustvariti nobena borba, tudi ne s sovraštvom prepojen razredni boj. Nam danes manjka telesnega kruha. Nam pa tudi zelo manjka nebeškega kruha, Boga samega. Ko bi bili obhajilne mize bolj oblegane, bi bilo manj revščine; ko bi več molili, bi bilo manj obupa in kletve. Trditi, da je Kristusova Cerkev odpovedala, se pravi, vanjo nič več verovati. Oznanjati razredni boj se pravi, zanikati in zavreči pošteno, v ljubezni in pravičnosti osnovano borbo za odrešitev proletarcev.

Fantje, mi se bomo borili za pravičen socialni red in bomo delavcem in vsem poštenim pomagali v poštenu borbi za njih pravice, mi bomo obsojali vse pijavke, zajedavce človeške družbe, in jih onemogočili, toda mi bomo brezpogojno zaupali Kristusovi Cerkvi. Mi vanjo verujemo, jo ljubimo in damo za njo vse, tudi življenje! Za nas ni in ne more biti druge rešitve iz današnje grozne stiske, kakor v Kristusu. Mi vidimo v Cerkvi najboljšo zaščitnico ponižanih in tlačanih in kličemo vsem: H Kristusu, v njegovo Cerkev, s Kristusom v srcu v boj!

In zato se ne bojmo vendar enkrat odkrito povedati tudi tole: Mi hočemo pridobiti za Kristusa tudi tiste proletarce, ki so ga zapustili. Mi hočemo spraviti v Kristusovo Cerkev nazaj tudi tiste, ki jo danes dolže krivic. Pri tem pa odločno zavračamo dvojno lice, vsako koketiranje z marksizmom. Mi se nočemo delati marksiste in katoličane. Mi nočemo trditi, da smo katoličani, pa istočasno klevetati katolicizem in to ravnanje opravičevati s tem, da skušamo zapeljane ovčice na ta način privedi nazaj k pastirju. Mi moramo iti med delavce na odkrit način z jasno izpovedjo celega katoličana. Poslušajmo sv. očeta, ki takole govori: »Kdor hoče biti za apostola med socialisti, mora odkrito in iskreno izpovedati vso in celo krščansko resnico in na noben način ne sme popuščati zmotam. Kdor res hoče biti glasnik evangelija, naj si pred vsem prizadeva socialistom pokazati, da se njih zahteve, kolikor so upravičene, mnogo krepkeje branijo z načeli krščanske vere in mnogo bolj pospešujejo s silami krščanske ljubezni.« (Qu. a. 117.)

Romar Janez Anton

Polje navzdol in počez. Mrzlih vetrov ga hribi varujejo, z juga se nanj toplo sonce upira. Blodil je romar, romar Janez Anton. Otroci so ga »oče« imenovali, ker postaral se je bil, v letih dovolj pretrpel, da mu je lice razorano bilo. V neprestanem delu in borbi s samim seboj in z njimi, ki njegovi nikdar niso bili si je hrbet in roko utrdil. Bil je žilav in odporen, močan dovolj, da je živel za one, ki so z njim in tudi za one, ki njegovi nikdar niso bili. Pa križ je bil težak in njegovo človeško telo je postalo slabotno. Omgoval je in taval v vročični omotici.

Ljubil je in tonil v žalosti:

»Lepo si polje, kot obljubljena dežela, ko bi farizejev ne bilo. Lahka bi mi pot bila, tako mi je težka. Križev pot si mi pripravilo. Čez in čez — veliki petek. Hodim s križem obložen. Drhal me napda, besno vpije in mojo smrt zahteva. Prihuljeno se plazijo nekateri in se kot večče pred belim dnevom skrivajo. Srce jim je en sam velik farizej. S poljubi izdajajo, za nizkoten denar prodajajo. Iz njihove duše, gadjega gnezda, sika laž, ki omamno zastruplja in iz žrtev sebi življenje ohranja. — O veliki petek! Čez in čez, vsak dan ...«

Hodil je dalje in tožil rahlo očitajoče:

»Kaj sem ti storil, polje, da me preganjaš in tepeš in podiš? Če ti v srce pogledam, udarec dobim preko oči; če ti iz ljubezni resnico govorim, pljujejo mi v lice in jezik. Najemniki vpijejo, da te prodajam in sem te izdal, jaz, ki zavoljo tebe trpim in medlim ...«

Obstal je in posluhnil, kaj mu bo polje odgovorilo. Nič. Polje molči kot človek, ki mu prevelika žalost govoriti ne da, ali pa se boji. Vse ve, pa odgovoriti ne sme, da bi pohojeno ne bilo.

Opotekel se je Janez Anton:

»Tudi ti me tajiš«, je trpko jeknilo iz njega. »Tudi ti, ki sem ti bil klicar in sem ti še, le če me boš poslušati hotelo, ki kličem, da se poti izravnajo in trnje s koreninami izruje. Mar rodiš trnje zato, da mi z njim ovenčajo glavo, da me na njegov les razpno?«

Pa se je uzrl popotni. Zagledal je belo znamenje sredi polja, ki ga mrzlih vetrov visoke gore varujejo in se z juga nanj toplo sonce upira in je kljub temu videti mrtvo. Le trnje iz njega poganja in pelin za grenko pijačo popotnim. Zlahtnega sadu pri njem videti ni. Iz dalje je pozdravil znamenje izmučeni romar in se pehal proti njemu.

»Moj križev pot«, je mislil, »kdaj te prehodim, kje je Kalvarija, kolika Golgota? Srečujem jih, ki me kamenjajo in tudi one, ki me objokujejo, a Simona, ki bi mi pomagal križ nositi, nikjer.«

Glava mu je klonila v bridki žalosti, a srce mu je bilo ljubezen. Kot sveča, ki sama sebe povživa, da drugim sveti v temi, je bil.

Dospel je do belega znamenja v polju. Zagledal se je vanj in videl Marijo z Njenim Sinom, s križa snetim, v naročju. Zgrudil se je. Duša mu je gorela v ljubezni in je čustvoval:

»Našel sem Te, Simona, ki mi odvzameš križ, ki so mi ga naložili. Ti, ki si za me trpel, preden me je to polje rodilo na svet, Ti mi boš odvzel breme, pod katerim mrjem.«

Veroval je, da bo tako, trdno je upal in se ves misli in čustvu predal. Srce se mu je širilo, beseda je proseče drhtela:

»Vzemi me k Sebi, da mi bo jarem ob Tebi lahak. Naj bom Tvoj in s Teboj. Usmili se me, romarja grešnega, in me reši, da s smrtjo ne umrjem. In Ti, mati mojega Gospoda ter po Njem i moja mati, vzemi me k Sebi, da poveličan Tebe častim in Te slavim.«

Tako je molil in videl je Boga, ki je človek postal in na križu umrl ter iz lastne moči zopet iz groba vstal in je poveličan na desnici Očeta, ki Ga je poslal. Sliši kako mu govori:

»Pridi, moj sin in brat, v hišo svojega Očeta, kjer Ti je pripravljen prostor od začetka.«

In Marija s korom angelov, mu prihaja naproti. Ustne mu je obkrožil nasmeh. Marijo pozdravlja, ki po svojega otroka gre, ki je na zemlji trpel in umrl pri belem znamenju sredi polja.

Konec je bilo poti. Polje, prej gluho in mrtvično, je oživel. Zlahten sar je rodilo in prekrasne rože so poganjale iz njega, trnje se je posušilo. Bronast glas je šel preko njega: Aleluja, Aleluja. Bela in rdeča bandera so se v lahnem vetru zibala. V velikonočnem jutru se je polje prebudilo. Ne za sovraštvo in preganjanje. Za mir in za ljubezen, kot romar Janez Anton.

Iz pisem slovenskih fantov vojakov

Zbral sem nekatera zanimiva mesta iz pisem, ki so jih pisali fantje, služeči vojaški rok širom naše domovine, svojemu kaplanu v domači fari in svojim staršem. Če si že bil pri vojakih, se boš gotovo spominjal, kako si rad pisal domov in kako težko si čakal odgovora. Če pa še nisi bil vojak, naj te ti odlomki opozore, da tudi ti rad piši svojim dragim, kadar boš nosil vojaško suknjo daleč kje od domače hiše in tudi med tujimi ljudmi ne pozabi svojih krščanskih dolžnosti.

J. J.

Novi sad 3. 6. 1931.

»... Vaše pismo sem prejel. Zelo sem bil vesel posebno novic od naših fantov. Bog ve, če hodijo še kaj k sv. obhajilu ali pa so že pozabili na duhovne vaje. Jaz ne morem nikdar preceniti koristi, katero sem dobil na duhovnih vajah. Žalibog ne morem izvrševati vseh dolžnosti, ker mi ne dopušča stan. Zelo je lušno človeku, ko je še mlad in brez skrbi. A pri vojakih se veliko koristnega nauči in tudi dosti dobrih navetov sliši, tako da je koristno za vsakega, da gre malo k vojakom. Človek se nauči vsaj malo premagovanja. Jaz vem, ko sem bil doma, sem vstal ob pol sedmih in jedel dopoldne dvakrat, a tu vstanemo ob štirih, pa dobimo samo malo čaja in potem do kosila nič, a sem se hitro privadil in mi še na misel ne pride, da bi kaj jedel ...«

J. K.

Valjevo, 22. 6. 1932.

»... Tukaj imamo vsak petek popoldan krščanski nauk. Tudi v tem oziru imam srečo, da grem vsako nedeljo k sv. maši. Od 30 nas odbero samo 5 in to tiste, ki smo dobili nove obleke. Tukaj sem pravilno pobožno pri sv. maši in se najbolj potolažim v cerkvi. Mama, prosim vas, da mi o priliki pošljete od doma mašno knjižico ...«

F. C.

Valjevo, 15. 8. 1932.

»... Prejel sem od Vas molitvenik, za katerega sem pisal materi. Najlepša hvala! Tukaj gremo skoro vsako nedeljo k sv. maši, imamo duhovnika Slovenca. Tudi v drugih ozirih tu ni slabo ...«

F. C.

Kragujevac, 14. 8. 1932.

»... Resnica je, da je človek tukaj bolj pobožno pri maši kakor doma. Doma še ne vedo, koliko je maša vredna; tudi jaz sem bil tak, zdaj šele spoznam, kako je. Jaz sem bil v štirih mesecih vsega skupaj trikrat pri maši. Tudi danes bi šel rad, pa moram pospravljati do enajstih. Kadar ne morem k maši, grem pa popoldne malo v cerkev ...«

J. L.

Strumica, 20. 9. 1932.

»... Najbolj sem vesel, da smo se znebili nekaterih kaplarjev, ki so se nam posebno studili zato, ker so pri vsaki besedi, ki so jo spregovorili, preklinjali Boga, Mater božjo in vse, česar so se mogli domisliti. Zdaj smo jih hvala Bogu rešeni, živimo kakor ptički ...«

»Močno se veselim dopusta, da se bom še enkrat nagledal krasote slovenske zemlje in da bom še enkrat zaslišal mili glas našega farnega zvana v tiho jesensko noč: Ave Marija! da, ave, tebi kraljica slave!« Pozdravite vse fante, s katerimi sem bil kdaj skupaj in so mi zelo dragi, posebno fante Marijine kongregacije ...«

J. P.

Štip, 20. 11. 1932.

»... Moje delo tukaj ni pretežko. Dodelili so me h konjem. Zjutraj vstanem ob šestih (seveda brez trobente) in se lepo pretegnem. Ko ta težki posel izvršim, malo odmolim, zatem pa začnem svoje vsakdanje delo: krmim in snažim konje, pospravljam pisarno i. dr. ...«

»Prav lepo pozdravljam vse fante našega društva, posebno še igralce in pevce. Povejte jim, naj le z veseljem zapojejo prelepo pesem »Vi oblaki ga rosite ...«

J. P.

Štip, 18. 1. 1933.

»... Tu se mi dobro godi, ne morem reči, da mi kaj manjka za moj vsakdanji obstanek. Hrano imam zelo dobro, spanja dovoljno, prostega časa na preostanek, bolj kakor vsega tega sem pa potreben dušne hrane. Saj to se pač samo po sebi razume, ko človek devet mesecev ne sliši niti enkrat nič božjega ...«

J. P.

Zaječar, 21. 1. 1933.

»... Mesto Zaječar je precej veliko, ima lepe ulice. Posebno sredina mesta je lepa, okolica je pa bolj revna. Ljudje so zelo gostoljubni in postrežljivi ...«

»... Propalih žensk je polno mesto. Mene prav veseli, da nimam prilike, hoditi po kavarnah, pa tudi šel ne bi, če bi prav mogel ...«

»... V cerkev ne morem iti, ker čim večji praznik je, tem več službe imamo. Ko sem na straži pa odmolim včasih vse tri dele rožnega venca. Doslej sem ga kar na prste. Zdaj sem pa hvala Bogu dobil rožni venec, so mi ga botra poslali.«

J. K.

M—č.:

V dekletu glej mater!

Ne vitez-ropar, ampak vitez plemič naj postane naš fant. Viteško naj bo njegovo obrašanje proti ženski, proti dekletu. Kdaj in kje naj se temu privadi? Mladost je čas za to, mladost je čas priprave, mladost je pomlad življenja, je čas cvetja. Hočeš li na jesen nabrati obilo sadov, potem nikar ne trgaj pomladanskega cvetja — samo v zabavo.

Družinsko življenje prinaša sadove, družinsko življenje je vir najlepše, najčistejše zemeljske radosti, ki osrečuje človeka. Prava sreča tu na zemlji ni v javnosti, ni v uživanju, ne na plesiščih, ne v kinu, ne v zabaviščih, ne v sportu, ne na izletih, nikjer. Najdemo jo v tistem domu, uresničuje se v pravi, plemeniti zakonski ljubezni med možem in ženo, med starši in otroki.

Predpogoj za to srečo je pa pravo stališče moža do žene. Mož mora smatrati svojo ženo kot zvesto družico svojega življenja, kot mater svojih otrok, in z njo kot tako tudi primerno ravnati. Tako pojmovanje družinskega življenja pa ne pride samo od sebe, treba si ga je priboriti, izvojevati nad nižjimi nagoni in ga braniti pred nešteti sovražniki. Naloga doraščajočega mladeniča je, da si prisvoji ta lepi, vzvišeni pojem o ženi-materi. V letih telesnega in duševnega razvoja se izoblikuje njegovo pojmovanje o ženski. Tako pojmovanje je posledica, sad njegovega prizadevanja. Neskalsena, globoko osrečujoča zakonska sreča je prihranjena samo tistim, ki so si kot doraščujoči možje priborili globoko spoštovanje do ženske časti, ki so si prisvojili pravo viteško obnašanje do dekleta.

Čudno bi bilo, ako bi Bog, ki je neskončno moder, ne dal človeku priložnosti, da bi se v otroških in mladeniških letih, v času, ko se že po naravi razvija telo in duša, navadil takega plemenitega obnašanja. Ta priložnost se nudi vsakomur v mladih letih.

Najtesnejše vezi, ki jih najdemo v človeku, so tiste, ki vežejo človeka na njegovo mater. Gotovo je, da otrok ne ve, ne spozna, kaj je dolžan svoji materi. To tudi ni neobhodno potrebno. Bog je pa le vse tako modro uredil, da je otrok povsem navezan le na mater. Ona mu je vse. Iz njenih rok prejme vse, zraste takorekoč v naročju svoje matere. Vsak trenutek ima priložnost, da čuti skrbno, požrtvovalno materinsko ljubezen, ki je pripravljena na vse in ki nič ne odreče. Zato je samo ob sebi umevno, da je dobra mati za otroka največji dar božji.

Spoštovanje in ljubezen do matere se še bolj razširi, ko fant izven otroške dobe zve, kaj pomeni beseda »mati«. Močan mora biti občutek v njegovemu srcu, ko pomisli: Mati mi je dala življenje. Pod njenim srcem sem bival. V tem času je vedno name mislila, zame molila, na mene čakala. Kako je morala biti previdna, da mi kaj ne škoduje. Marsikatero težavo je prestala radi mene, marsičemu se je morala odreči. Končno mi je dala življenje v silnih bolečinah. Svoje lastno življenje je izpostavila, da je meni dala življenje. Vsa srečna pa je bila, ko me je prvič vzela v svoje roke, prvič pritisnila na svoje srce in prvič poljubila. Prva moja hrana je bilo njeno lastno življenje. Obenem mi je stregla v takih rečeh, ki bi jih ne pričakoval od nikogar drugega. Koliko skrbi jo je stalo, koliko potrpežljivosti, odpovedi, žrtev, neprespanih noči, preden sem nekoliko zrasel in si vsaj nekoliko sam pomagal. Koliko ljubezni in dobrohotnosti mi je vedno izkazovala. Kako ljubko in prijazno je ravnala z menoj! — Ali je mogoče misliti, da bi mladenič ne bil hvaležen in vesel, ko zve, ko spozna, kaj mu je njegova mati.

To spoštovanje do matere je temelj viteškega mišljenja in ravnanja mladeniča napram dekletu.

Slovenski narod gradi svojo bodočnost na temeljih zdravih in srečnih krščanskih družin.

Med valovi in viharji

(Sodobna fantovska povest.)

III.

(Dalje.)

Pavle je hodil tistega dne po mestu kakor drugi: hladno, topo, malomarno, ne meneč se, kdo mu gre nasproti ali kdo ga bo prehitel. Hotel je vedeti in si dopovedati, da srečava pač mnogo ljudi, a da ni še srčel nobenega človeka. Sami tuji, nepoznani obrazi. V srcu mu je vstajala in napol tiho prihajala na dan misel znane pesmi, v šolskih klopeh jo je že pel: »Jaz, tujec, nikogar ne poznam in sredi ljudi, povsod sem sam.«

Da, sam ... Samota, sredi mestnega vrvenja in drvenja. Nikjer tiste domačnosti, ki jo srečavaš doma na vasi. Zaželel si je, da bi pustil mesto, pustil svoje rokodelstvo in bi se vrnil nazaj k staršem.

Seveda bi ga sosed precej vščipnil: »No, Pavle, kaj si že doma? Pa si se hitro naučil svojega rokodelstva.«

Pa je imel že pripravljen odgovor: »Veste, oče, to je tako: v mestu je povsod sam dolgočas. Ljudje smo si kakor bi ne bili ljudje. Drug se za drugega ne meni. Prijetno je samo med kmeti, na deželi. Vsi se poznamo, vsi se imamo radi, četudi tega vsak dan ne pokažemo.«

In sosed bi bil precej dal drugačno besedo od sebe: »Saj sem vedel, saj sem vedel. Kdor je rojen za kmeta, tega naj nikar ne tišče v mesto. Pavle, ti boš še mož!«

Ves nadaljni razgovor si je še lepo zamišljaj, vse, kako bi bil govoril sosed in kako bi mu bil on odgovarjal; zamišljen, sam vase pogreznjen se je zgubljal med množico. Kar ga nekdo potrepja po rami.

Ozrl se je.

»Ne zameri! Saj si ti Pavle, štefinov Pavle.«

Pretrleslo ga je, Pavleta. Skoro sam sebi ni mogel verjeti. Sredi mestnega vrveža, sredi veletoka ljudskih množic naj bi se bil našel človek, ki njega pozna, ki ga nagovarja, ki ve celo za njegovo ime. Šele po daljšem molku je mogel spraviti iz sebe: »Ooooh! Miha! Potratov Miha! Kaj ne, da si?«

Znanca, ki se že par let nista videla, sta si podala roki. In mesto, ki je doslej Pavleta odbijalo od sebe, je dobilo zanj vsaj za nekaj stopinj prijaznejše lice.

»Ali si že dolgo tukaj?« je nagovarjal Pavle svojega prijatelja in znanca iz šolskih klopi.

»Že skoro eno leto. Ti pa še dalje, ali ne.«

Pavle se je spet zamislil. Torej že skoro eno leto je tukaj njegov prijatelj, pa ga ni mogel najti. Srečal ga do danes ni nikoli, pisal mu ni nihče o njem. In tako sta bila že dolgo blizu skupaj in vendar daleč narazen.

»Da«, je po kratkem molku odgovarjal Pavle, »skoro bom tukaj dve leti. Pa se mi zdi, da sem jih že devet. Mesto ni zame, veš Miha.«

»Ti pa za mesto ne. Ali ni res?«

»Ne vem, kako bi rekel. Malo stopiva.«

»Kam pa greš?«

»Na delo. Tam na vogalu Mestnega trga bomo nekaj popravljali. V kratkem prideta za menoj še en pomočnik in pa mojster sam.«

»Naj bo. Za hip. Sicer se mi nikamor ne mudi, pa vendar.«

»Kje pa si?«

»Pravzaprav nikjer. Tam, kjer sem bil, sem ušel. Zdaj pa iščem novega mojstra.«

»Pa ga ne dobiš?«

»Težko. Ti ljudje so vsi med seboj domenjeni. Tako, da bom pustil svoje čevljarstvo in si bom poiskal drugačno delo.«

»Ali ni škoda leta?«

»Če te pa nikjer ne marajo!«

»Goste službe, redke suknje. Vseh umetnij mojster, vseh rev berač.«

»Pavle, pusti pridige in pusti tisto šolsko modrost in pameten bodi!«
Začuden ga je pogledal Pavle.

»Veš«, nadaljuje Miha, »danes te ne bom mudil. V nedeljo pridiva skupaj. Kdaj in kje?«

Določila sta uro in kraj sestanka, potem pa sta šla vsak svojo pot. Pavle na delo, Miha iskat novega mojstra in morebiti tudi novega dela.

Pri delu je bil Pavle nekam zamišljen. Nekaj novega je bilo zanj, dobiti znanca v mestu. In ne samo znanca, ki je davi prišel z vlakom, da si kupi, kar ravno potrebuje, potem pa se vrne nazaj na svoj dom in ga morebiti mesto celo leto ne bo več videlo, ampak našel je znanca, ki stalno prebiva v mestu, ki je v istem obsojenju kakor on in s katerim se bosta vsaj vsak teden enkrat lahko dobila in drug drugemu zaupno odkrivala svoje težave pa tudi svoje radosti.

Nekam težko je čakal nedelje. Kar ni hotelo biti konca tistemu tednu. Kadar smo nestrpni, takrat je res vsak dan dvakrat predolg; saj je že ura skoro za pol večnosti.

»Dolgo sem te že čakal«, je menil tisto nedeljo Miha, in to je bil obenem njegov pozdrav. Čisto po domače. Brez vsakih gosposkih manir. »Kje pa si hodil toliko časa.«

»Menda veš. V cerkvi. Pri krščanskem nauku.«

»Kaj ti še vedno hodiš v cerkev?«

Malo čudno se je zdelo Pavletu to vprašanje. Čudno tembolj, ker je prišlo iz ust prijatelja in znanca, o katerem je vedel, da v šoli ni bil med zadnjimi in da so bili in so še njegovi starši na glasu, da so globoko verni, delovni in poštene. Njih sin pa pride na dan s takim vprašanjem!

»Ali mar ti ne hodiš več?«

»Več ko pol leta že nisem videl cerkve znotraj.«

»Ali ti ne hodiš več v cerkev?«

»V cerkev? Čemu?«

»Saj si doma vedno hodil.«

»Doma? Seveda, ker sem moral. Tu me pa nihče ne sili.«

»Ali ti samo to delaš, za kar te kdo sili?«

»Peter, ti si še ves neumen in otročji. Ravno tak, kakor bi bil doma pri atju in pri mami. Nič fanta ni še v tebi.«

Malo čudno je Peter pogledal svojega tovariša. Še bolj začuden je poslušal njegove pojme o fantovstvu in o neumnosti. Torej če v cerkev hodiš, če svoje verske dolžnosti izpolnuješ, če si v mestu tak kakršen si bil doma, potem si otrok, si neumen, nisi fant ... Kaj pa, če delaš v mestu po svoje, če se tam z Bogom skregaš, ker te nobeden domačih ne vidi, doma pa se mu delaš prijaznega, doma pa slepariš, kako lepe pridige ima p. Egidij in kako prestrašansko lepe so cerkve v mestu, potem si šele fant. Fant mora znati lagati in ciganiti, da se ogenj kreše, fant naj popiva in naj se pretepa, fant naj razgraja cele noči in nočni mir kali, fant naj kratkournno ženstvo za nosi vodi, fant ... Zares čudne pojme imajo nekateri o fantovstvu.

Pavletu se je zdelo, da je priplaval predenj podoba g. Jožefa; prav tak je bil, kakor ga je videl tisti dan v ponavljalni šoli. In zdelo se mu je, kakor bi mu govoril: »Pavle, spomni se mojih besed. Kaj sem vam govoril? Ali da bi bil Judež doma tudi med mojimi učenci, tega pač nisem pričakoval.«

Rad bi bil Pavle odgovoril svojemu tovarišu na njegova zafrkovanja s krepko, z odločno besedo, rad bi mu bil pojasnil, da na njem ni nič otroka, rad bi mu bil dopovedal, kar mu gre, pa se je bal. Komaj je našel prijatelja, pa naj ga že odbije od sebe! Kako se je razveselil, ko je zagledal tovariša iz šolskih let pred sabo. Kar zdelo se mu je, da je priplaval v mesto kos domače zemlje, da diha zrak iz domače okolice, kar prevzela ga je govornica domačega kraja. Njegova beseda mu je bila kakor vesela pesem v mestni dolgčas, kakor hladilo je bila njegovemu srcu, ki je žežalo le po deželi, po kmetih, po prijaznosti in po domačnosti. Ali naj res izgubi prijatelja, komaj ga je našel? Ali naj se prične med njima razdor, komaj sta drug drugemu povedala par besedi? Previdno je prikril, da ga je Mihova beseda zbodla in ranila, mirno kakor bi ne bil ničesar slišal, je svetoval tovarišu, naj bi šla malo na sprehod. Iz mesta, ven, v okolico, kamor hoče.

Morebiti je tudi Miha začutil, da je malo prehudo nastopil proti svojemu prijatelju, zato je kar hitro poprijel za prijateljev predlog.

»Dobro! Kam?«

»Stopiva malo čez polje.«

»Pa stopiva. Malo svežega zraka nama ne bo škodovalo.«

In sta šla. Po Vodovodni cesti, sredi ježiškega in draveljskega in šentvidskega polja.

Pavle je precenjeval njive: koliko mernikov posetve gre na to ali ono njivo, presojeval je gnojenje in obdelovanje, ugibal je, kakšen bo pridelek, govoril je, kako bi on delal na teh njivah če bi bile njegove, vse kakor je slišal pri Zalaznikovih očeta, kadar sta z mamo šla na njen dom. Cel kmet in izkušen kmet je govoril iz njega. Miha se je pa dolgočasil. Njega ni brigal ne način oranja, ne pridelovanja, ni se menil za njive in za njih obseg, Miha je vedel samo eno: če bom imel zaslužek, bom imel denar, in če bom imel denar, bom lahko kupil, kar bom potreboval, kje in kako se pa to in ono prideluje, mi je pa malo mar.

Začela sta z ogledovanjem okolice.

»Poglej, kako prijazno naju pozdravlja Šmarna gora s svojo cerkvijo. Človek bi kar poletel nanjo.«

»Kaj pa imaš od hriba, če greš nanj? Utrujene noge in raztrgane podplate«, je ugovarjal Miha. »Na kolo, pa po gladki beli cesti skozi vas! Kratek skok na nekaj deci vina, potem pa nazaj v mesto, v družbo, med prijetne ljudi. To je življenje!«

»Pa Karavanke poglej in mogočne Kamniške planine. Ali se še spominjaš, kaj smo znali v šoli o njih povedati? Tam zadaj je pa Koroška in v njej naši bratje, koroški Slovenci. Tam za Triglavom in tam za onimile gorami pa goriški Slovenci — siromaki oboji!«

»Pavle, kaj naju pa briga! Pametni naj bi bili, pa bi bili lahko naši. Midva jih tudi ne bova rešila. Naju je premalo.«

»Misliti pa vendar smeva nanje.«

»Kaj jim pa to pomaga?«

»Če bi vsi tako govorili in tako mislili kot ti...«

»No, kaj bi bilo potem?«

»Nič! Še manj ko nič.«

Pavle je čedalje bolj uvideval, da si ne moreta s prijateljem nikjer blizu priti. Sicer je res, da sta oba doma iz enega kraja, ali po dušah si nista nič sorodna. Kjer potrka, povsod kaže duša samo praznoto. Za nobeno stvar se ne zanimlje, vse mu je odveč.

»Poglej tamle pod gorami je pa najin dom. Ali ni lepo tam?«

»Ah! Kaj dom! Vesel sem, da nisem več doma.«

»Miha! Kaj pa govoriš?«

»Nič takega. Kdor po svetu gre, ta kaj velja. Kdor pa vedno el doma čepi, ostane pa siromak vse svoje žive dni.«

»Pa vendar pravijo: Ljubo doma, kdor ga ima.«

»To pravijo tisti, ki še nikamor niso prišli.«

»Mene vedno vleče domov. Kar dolgočas mi je tu v mestu. In mraz. Pri solncu me zebe.«

»Kar domov pojdi. Za peč!«

»Saj tudi bom, samo da se izučim.«

»Revček! Nikdar ne bo nič iz tebe. Jaz pa komaj čakam, da bi izučil. Potem naprej po svetu. Tam bo šele življenje, tam kjer ljudje kaj imajo. Zame bo Ljubljana kmalu premajhna. Doma pa sam veš, kako je. Beračija!«

Spet je Pavle prišel do spoznanja, da se njegovega tovariša prijemlje znana in pristno slovenska bolezen. To se spozna najbolj po tem, da je vse, kar je domačega, malo ali pa nič vredno. Domači kraji; hm, saj jih vsak dan vidim! Domače navade, sama neumnost, nič pametnega. Pametno je samo to, kar vidiš drugod. Domači ljudje — saj se še obračati ne znajo tako kakor drugod. In domača beseda, domača hrana, domače delo... Ne, ne, ne, to ni vse skupaj nič. Zato pa silimo med svet in se v valovih in vrtincih drugih narodov potapljamo in izgublamo. Mislimo, da bomo tam našli srečo in bogastvo in vse, pa le drugi na naš račun bogate, drugi se dvigajo, mi padamo in hiramo in ginemo. Doma pri nas pa tujci sede pri bogato obloženih mizah in odjedajo domačinom kruh. Domačin nima veljave, tujec zna pa vse. Da, da, ta naša nesrečna bolezen! In ni ga zdravnika, ki bi znal to bolezen ozdraviti. Ga ni...

Pavle je bil vesel, da se jima je pot nagnila proti mestu nazaj. Premišljeval je sebe, premišljeval je svojega tovariša in kljub svoji mladosti in še ne preveliki izkušnosti je moral priznavati, da je človek samemu sebi vedno le uganka, velika uganka. Kdo bo razbrskal, kdo bo doumel vse misli in želje, vse tajne, ki jih skriva v sebi tisto malenkostno bitje, ki mu pravimo človek...

(Se nadaljuje.)

TELESNA VZGOJA

Svetovni metalci kopja od l. 1903 do 1933. Najboljši metalci kopja na svetu so v zadnjih 30 letih za 20 m izboljšali omenjeni met. Od l. 1903 do 1912 je bil šved Lemming, ki je večkrat zvišal svetovni rekord v metanju kopja in sicer od 53.79 na 62.32 m, leta 1908 ga je njegov rojak Hal-

so, leta 1912 pa Finec Saaristo tudi dosegel v svetovnem rekordu. Končno je prišel Finec Myrrä, ki je v letih 1914—1920 zalučal kopje petkrat od 62.63 m do 66.28 m. Leta 1916 ga je pa njegov rojak Peltonen kar za 2 m prekosal. Myrrä je leta 1920 dosegel svoj največji uspeh v

tej panogi, ki pa je bil štiri leta pozneje od Šveda Lindströma za malenkost zboljššan. V naslednjih treh letih se je postavil na mesto svetovnega rekorderja v metanju kopja Finec Pentillä, ki ga je zalučal 69.88 m. Toda Švedi niso hoteli zaostajati. Šved Lindquist ga je vrgel leta 1928 čez 70 m, točno torej 71.01 m. Tedaj se je zdelo, da je v tem metu že dosežen višek. Toda kar naekrat se pojavi Matti Järvinen, zopet Finec, ki je zalučal kopje 72 m, 73 m in naposled celo 74 m, tako, da so bili zopet v dvomih, če bo ta mera še kdaj prekoračena. — Matti Järvinen je eden izmed slavnih bratov, katerih oče si je že leta 1906 na olimpijadi priboril lepe uspehe, je prišel s svojim metom 72.38 prvič v seznam svetovnih rekorderjev. Še isto leto je zboljšal rekord na 72.93 m in leta 1932 na 74.02 (!) m. Noben atlet ni bil tako siguran zmage na zadnjih olimpijskih igrah v Los Angelesu, kakor ravno on. Saj je s svojim metom 72.71 tolkel drugega najboljšega metalca kopja na svetu, svojega rojaka Sippila, skoraj za 3 m. Od svojih 6 metov v konkurenci je Järvinen tedaj izvedel 5 metov nad 70 m in sicer: 71.25, 70.42, 72.72, 71.31 in 72.56 metrov.

Norvežanka je skočila 62 metrov s smučmi. Pri nekem mednarodnem skakanju s smučmi pri Denverju v Coloradi (USA) se je posrečilo Norvežanki Ivani Kolstad smučski skok 62 m. S tem izrednim uspehom je tolkla vse moške konkurente na tem tekmovalju. Med premaganci se je nahajal celo ameriški olimpijonec John Steele. Njegov najdaljši skok je dosegel le 50 m. Jasno, da je dobila omenjena Norvežanka razne ponudbe kot smučarska učiteljica onkraj luže, kar je pa odklonila.

Švicarskih nevtralnih telovadcev je 155.000. Zveza švicarskih telovadcev (Eidgenössischer Turnverein) je imela v preteklem letu v 23 zvezah 1729 društev s 154.721 člani. V prejšnjem letu je imela samo 1685 društev s 152.917 člani. Kljub močni gospodarski krizi so dosegli povečanje svojih društev in članstva. Največja njihova okrajna enota (okrožje) ima nad 30.000 članov, največje društvo je pa ono iz Berna, ki šteje 1148 pripadnikov.

Iz čehoslovaškega Orlovstva. Čsl. Orel se udeleži letos naslednjih telesnovzgojnih tečajev, ki jih priredi država v Mor. šleziji:

10 dnevni tečaj (osnovna načela telesne vzgoje za ljudske in meščanske šole, vojaške redovne vaje); **specijelni tečaj 5 dnevni** (plavanje, lahka atletika, igre in voj. redovne vaje); **specijelni 3 dnevni tečaji** (redovne in proste vaje, lahka atletika in igre), Poleg tega so še specijelni tečaji za dekleško telesno vzgojo ter za ritmiko. — Orlice so imele zvezni tečaj v plavanju in odbojki za članice mor. šleskih žup dne 26. februarja v Brnu. Tečaja se je udeležilo 40 članic. Tečaj je uspel prav dobro. — V Brnu so se sestali 6. marca zastopniki slovaških in čeških Orlov radi ureditve in razgovorov zadev, ki se tičejo slovaških Orlov, da bi končno lahko pristopili k celokupni organizaciji v smislu tozadevnih pravil iz leta 1930. Slovaški delegati so glede na neresnična poročila listov izjavili, da so slovaški orli bili in vedno bodo za enotno fronto Orlovstva v češkoslovaški republiki. — Čsl. orlovski smučarji so dosegli v letošnji zimski sezoni zopet lepe uspehe ter so v primeri z lanskim letom precej napredovali. Največji uspeh je vsekakor dosegel orlovski smučarski prvak br. Zajčček, ki je v težki mednarodni konkurenci v skokih dosegel 3. mesto. Zelo lep uspeh je dosegel tudi Kosour, ki se je v teku na 10 km plasilar na peto mesto. — Letos tekmujejo češki Orli in Orlice v naslednjih tekmah: Prvenstvo čsl. Orla je 21. maja v Brnu; prvenstvo čsl. Orla v hazeni in odbojki je 15. in 16. julija v Olomucu; zv. tekme Orlic bodo 5. in 6. avgusta v Brnu; zvezna šola za vodje mladcev je od 7. do 12. avgusta v Novem Mestu na Moravskem. — Prvenstvo čsl. Orla v lahki atletiki bo 2. in 3. septembra v Brnu. — Sušilova župa v Brnu pa priredi 11. junija kombinirane tekme (orodje, lahka atletika) posameznikov in vrst na brnskem orlovskem stadionu. Tekmujejo v redovnih in prostih vajah, drog, krogi, bradlja, konj na šir, plezanje po vrvi 6 m, tek na 100 m, skok v višino, krogla. Obenem bo to tudi tekma, pri kateri se bodo upoštevali doseženi uspehi za telovadni in sportni znak.

UREDNIKOVA BESEDA

A. (Ljubljana). Vaša zahteva veljaj upravi, ne pa uredništvu. Urednik je svoje mnenje že povedal, zato ga ne bo ponavljal. Tudi izrezki iz časopisov so čisto odveč.

R. K. (Zagreb). Hvala za obe pismi in pošiljki. Prav uporabno. Vsebinsko pisma se mtudi jaz občutil kakor Ti. Tisto zlobno nasmihanje nam ne sme plašiti srca in duše, ki sta polna mladosti in idealizma. Ljudje, ki se veselo nad nesrečo soljudi, si sami dajejo »najlepše« spričevalo; tako ravnanje je najboljši dokaz o moralni nevednosti, o notranji praznini nekaterih ljudi. Pred Bogom in značajnimi ljudmi so sami nad seboj izrekli obsodbo. Še se oglasi. Tudi jaz želim, da še Tvoja velikonočna misel in voščilo, ki si ju izrekel v drugem pismu, čim prej in čim lepše uresniči. Bog živi!

S. S. (Beograd). Ne vem, ali je bil poslani prispevek, ki sem ga prejel, namenjen »Kresu« ali ne. Pridržal sem ga. Pozdravljen!

I. J. Tisto glede neobjavljene slike uredi z upravo. Sedaj bi imelo sliko priobčevati malo pomena.

Z. P. Ne zameri, da svojih »umotvorov« ne najdeš v Kresu. Tvoje »pesmice« so take, da jih ni mogoče natisniti. Zunanja oblika, ritem in rima Ti delajo prehudo preglavico. Morda imaš pesmi vredno občutje, vendar mu ne znaš dati količkaj mogočega izraza. Večkrat se zapleteš v protislovje: v enem verzu trdiš nekaj, kar v drugem odločno zanikaš. V pesmi mora biti misel lepo in smiselno izpeljana. Res, da so včasih dopustni kakšni miselni skoki, ampak Tvoji se vsekako presmeli. Preden boš še pisal kako pesem, si odkritosrčno izprašaj vest! Najbrže Ti bo rekla: nikar ne greši nad poezijo!

T. K. (Ljubljana). Tvoj jezik je nekaj strašnega. Priporočam Ti tisto zdravilo, ki se mu pravi — slovnica. Mešaš slovenske, srbske in še turške besede. Mar ni slovenščina dovolj lepa, da lahko izraziš vse?! Več spoštovanja do lepe slovenske besede!

NOVA ZALOŽBA

R. Z. Z. O. Z.

LJUBLJANA, Kongresni trg 19.

Ima v zalogi vse knjige domačih in tujih založb.

Ima v vsaki izberi in množini vse
pisarniške potrebščine

kakor tudi poslovne knjige za društva in vse predmete, ki spadajo k pisarniški stroki.

Predvsem ima izbrano zalogo lastnih knjig leposlovnih in poljudno znanstvenih, zlasti pa izdajo **CANKARJEVE** in **FINŽGARJEVE** zbrane pispe.

LJUDSKA POSOJILNICA

Ljubljana, Miklošičeva c. 6 (v lastni palači)

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

obrestuje hranilne vloge
po najugodnejši obrestni
meri ter brez vsakega od-
bitka. Tudi rentni davek
plačuje posojilnica sama.

**Hranilne vloge znašajo nad
180 milijonov dinarjev!**

· Domača slovenska zavarovalnica je
VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
v Ljubljani
v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi
cesti

SPREJEMA V ZAVAROVANJE:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove insteklo proti razpokli in prelomu.
3. Vse vrste jamstva, nezgod in kaska.
4. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
5. V posebnem oddelku vodi posmrtninsko zavarovanje Karitas.
6. Posreduje vsa ostala zavarovanja.

PODRUŽNICE IN GLAVNA ZASTOPSTVA

Celje, Maribor, Zagreb, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI

v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in v vseh župnijah v Sloveniji.
Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.

Naslov centrale:

LJUBLJANA — MIKLOŠIČEVA CESTA 19

Telefon 25-21 in 25-22.